

DE LEEFTIJD SCHATTEN VAN REEBOK

Waar je op kunt vertrouwen!

Welke reewild jager heeft geen fout gemaakt bij het schatten van de ouderdom van een bok? Geen wonder – zie de onderstaande onderbouwing hiervan

In mei, wanneer de jonge jager jaagt op jaarlingen, loopt er een nog niet verkleurde bast gaffelbok over naar de weide zonder veel bescherming. Door het 8x56 glas herkent de onervaren jager een zwakke drager, geen schoft, klein en een lichtgrijs krullend masker zonder de witte dempingsvlekken.

In de cursus jonge jagers leerde hij dat een lichtgrijs masker met voorlokken typisch is voor de oude bok. Middelbare bokken zijn zeer felgekleurd, dragen een witte dempingsplek en een bril rond de ogen, terwijl een donkere en gladde markering de jaarling aangeeft.

Fout! 70 procent van de leeftijdsschattingen op basis van de gezichtskleuren klopt niet, omdat het masker per individueel ree verandert. Het is nu ook bekend dat zelfs regionaal de gezichtskleur anders is. Afhankelijk van het gebied kunnen lichtere of donkerdere maskers van de bokken domineren.

De jaarlingen laten zien hoe het masker zelf verandert tijdens het jachtseizoen. Vooral in september, wanneer de stukken donkerder worden door de herfstverkleuring, ziet het wild er ouder uit dan het werkelijk is.

Hoe precies de gezichtsmarkeringen veranderen in de levensduur van een stuk, kan niet met voldoende zekerheid worden gezegd. Veel regels en nog meer uitzonderingen maken het masker voor het schatten van de leeftijd grotendeels onbruikbaar. De jager moet alleen naar het misleidende masker kijken als hij de leeftijd van een stuk heeft bepaald op basis van bewezen en betrouwbare uiterlijke kenmerken.

Leeftijd reebok schatten

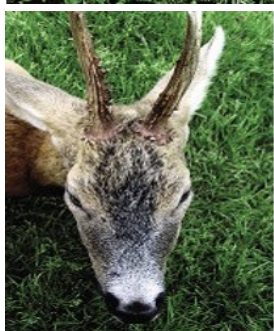
Het masker een onbetrouwbaar kenmerk

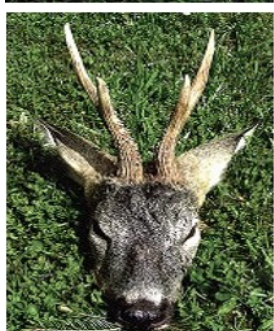
1

2

3

4

Een jaarling begin september: Door het donkere kleurrijke masker met witte vlek Het stuk kan goed twee jaar oud zijn.

De gezichtskleuren zijn echter onduidelijke leeftijdskenmerken en vaak heel anders uitgesproken. Een goed voorbeeld hiervan is 2 deze jaarling, opgenomen eind mei. Het lichtgrijze, onduidelijke masker laat het veel ouder lijken.

Hoe verschillend het masker kan worden geïnterpreteerd, blijkt ook uit oudere bokken: op basis van het masker zou men 3 jongere en 4 iets oudere mannen aanspreken. Beide bokken zijn begin juni neergeschoten en zijn aantoonbaar vier jaar oud.

Betrouwbare kenmerken van leeftijdsinschatting

Het meest betrouwbare kenmerk van de leeftijdsinschatting van levende reebokken is de sterkte van de voorpoten in relatie tot het lichaam van het dier.

De oplettende jager herkent jaarlingen direct aan hun kenmerkende vorm: het wildlichaam lijkt slank, de voorpoten zijn dun en lang en de smalle kop zit hoog op de rechtopstaande voorpoot. Omdat het

wildlichaam nog niet is uitgegroeid, lijken de poten extreem lang en de oren zeer groot ten opzichte van de kop.

5

Een slank lichaam op "hoge poten" en een dunne voorpoot – De duidelijke kenmerken van een jaarling.

6

Deze bok is drie jaar oud. De kop lijkt breder en de schoft valt op. De voorpoten en vorm van zulke middeljarige stukken zijn sterker geworden. Oude bokken hebben een veel kortere drager en de kop wordt laag gedragen. Het zwaartepunt van dit vijfjarige stuk verschuift naar de steek. De schoft en heupbotten zijn nu ook duidelijk zichtbaar.

Jonge en oude reebokken onderscheiden

De drager en vorm van tweejarige bokken zijn bijna niet te onderscheiden van die van sterke jaarlingen. Meestal hebben ze nog steeds een slanke drager, een smalle, lange, puntige kop en een jonger uiterlijk. De beet lijkt klein, het hele stuk nog vrij ongespierd.

In de meeste gevallen is het bijna onmogelijk om een drie jaar oud ree van een vierjarige te onderscheiden op basis van zijn vorm en de dikte van de poten, omdat de reebokken zijn op deze leeftijd volledig uitgegroeid. Spieren, postuur en poten worden krachtiger en compacter. De ruglijn is meestal recht met zichtbare schofthouders (de schouderbladen steken uit de rug).

Als zwakke en slechte exemplaren al bij jongeren worden geselecteerd, zijn er zelden interventies in de middenleeftijdsgroep. Voor de houder in het jachtgebied is het verschil tussen drie- en

vierjarige bokken daarom van geringe betekenis.

Bokken die ouder zijn dan vijf jaar zijn gemakkelijk te onderscheiden van jongere. Dit komt doordat ze op het hoogtepunt van hun kracht zijn, en de waarnemer kan dit duidelijk zien aan de voorpoten en het postuur. Een hoekig, gespierd figuur, een heldere schoft en een dikke korte voorpoten zijn eenvoudig te herkennen.

Kenmerken van de leeftijd.

Het zwaartepunt van dit vijfjarige stuk verschuift naar de voren. De schoft en heupbotten zijn nu ook duidelijk. Van voren gezien zijn de brede houding en de wijd uit elkaar staande poten direct zichtbaar.

7

Als een oude bok wordt waargenomen terwijl hij loopt, merkt de jager meteen dat het hoofd en de drager laag boven de grond worden gedragen.

Zoals bij elk levend wezen verslechtert het lichaam van een reebok sterk op hoge leeftijd. Op achtjarige leeftijd beginnen de stukken te verouderen en hebben ze een echt effect.

"ouderdom". De spieren trekken zich terug en de botten zijn zichtbaar onder het slappere vel. Uitgemergeld, met uitstekende heupen en een hangende rug, zal zelfs de onervaren jager ze betrouwbaar kunnen herkennen.

Belangrijkste kenmerken bij leeftijdsinschatting

Lichaam/Gedrag

Drie- en vierjarige bokken veroveren hun eigen territorium. In de tijd tussen vegen en bronst zijn ze erg strijdlustig en markeren ze voortdurend de plekken aan de grenzen van hun territorium. Om hun fysieke kracht te tonen, vegen ze intensief. Als ze echt woedend zijn, breken ze vaak de stammen van bomen en struiken af of rukken ze samen met de wortels uit de grond. Als ze een bok van gelijke kracht tegenkomen, gaan de twee strijders een hevig gevecht aan. Jongere bokken jagen hen consequent uit hun territorium.

Vanaf hun vijfde worden de bokken erg voorzichtig en vermijden ze andere soortgenoten. Schermutselingen komen zelden voor. Zwakke jongere bokken worden zelfs getolereerd of simpelweg genegeerd door hen. Ze markeren hun territoria niet meer zo duidelijk en intensief als drie- of vierjarige bokken. Voordat deze oude bokken zich naar gebieden met weinig dekking verplaatsen, beveiligen ze zich zeer lang.

Bij alarm springen ze meteen af zonder veel angst. De oude bokken leven zeer verborgen in een klein gebied en maken hun debuut in moeilijk bereikbare en rustige delen van het territorium. De jager ziet ze zelden. In bronsttijd zijn deze oude bokken echter erg actief en kunnen ze vaker worden waargenomen.

Verkleuring vacht een indicatie van de leeftijd.

De opvatting dat jaarlingen eerst verkleuren en daarna vegen, verdient kritische evaluatie. Observaties van dieren in gevangenschap tonen aan dat zij doorgaans tegen het einde van april hebben geveegd, en pas daarna hun vacht veranderen. In het territorium zijn eveneens jaarlingen waargenomen die verkleuren voordat ze vegen; deze werden laat als reebok geboren en vegen daardoor pas na hun leeftijdsgenoten.

De traditionele regel dat jong wild eerder verkleurt dan oudere dieren blijkt niet altijd te kloppen. Bokken die in gevangenschap zijn grootgebracht, behouden hun winterhaar tot eind september, ongeacht hun leeftijd tussen één en acht jaar.

De veronderstelde timing van verkleuring volgt dus geen vaste regels. Toekomstige bokken kunnen hun wintervacht tot juli behouden. Wanneer jagers deze dieren pas na verkleuring ontmoeten, kan dit teleurstelling veroorzaken, aangezien jachtbare bokken meestal eerder zichtbaar zijn.

Dit fenomeen is relatief nieuw bij reewild. In weidegebieden zijn deze dieren vroeg en goed zichtbaar, maar doordat territoriaal gedrag nog niet sterk ontwikkeld is, wijken ze snel voor oudere bokken en vegen slechts sporadisch hun gewei.

De vachtverandering wordt beïnvloed door diverse factoren. Dieren die ziek, door parasieten besmet, of in slechte lichamelijke conditie zijn, wijken af van de gangbare regel. Ook weersomstandigheden kunnen de verkleuring vertragen, wat geldt voor alle dieren. Meestal duurt het verharen van een bok circa twee weken, waardoor het tijdsbestek waarin jagers dit kenmerk gebruiken om de leeftijd te beoordelen, beperkt is.

De Tijd van de verkleuring - gewoon een indicatie van de leeftijd

8

Sterkere jaarlingen wijken vaak af van de vuistregel: "Jong wild verkleurt eerder dan oudere".

De jaarling begint pas eind mei met de verkleuring, maar de hoorns zijn dan al volledig geveegd.

9

Hier geldt opnieuw de norm: een zwak jaarling heeft tegelijkertijd de zomerdeken verkleurd, maar nog geen enkel stukje hoorn geveegd.

10

De verkleuring van deze sterke, middelbare reebok is allesbehalve "volgens de regels". Voor de haarverandering kan het extreem lang duren. Op 16 mei is het begin van de verkleuring te zien.

Op en rond 16 mei is het begin van de verkleuring te zien. En pas op 15 juli, aan het begin van de bronst, toont hij zich als een "rode bok"

Het gewei vegen en gedrag

Een ervaren jager zal het gedrag van het wild en de interactie met soortgenoten observeren om een nauwkeurige leeftijdsschatting te maken. Vooral het sociale gedrag van individuele dieren geeft inzicht in hun leeftijd.

- Jaarlingen zijn meestal speels, nieuwsgierig en zorgeloos, maar extreem sterke jaarlingen kunnen af en toe oudere soortgenoten in de war brengen.
- Bij tweejarige bokken veranderen hun karaktereigenschappen. Ze worden onafhankelijk, bewegen veel, vooral in het voorjaar, en zoeken geen nabijheid tot andere bokken, zelfs niet tot oudere bokken. Ze vechten alleen met even sterke bokken, maar als debutanten kunnen ze dat maar in beperkte mate.
- Het tijdstip van verkleuring is geen betrouwbare indicator. Hoewel het meestal geldt voor middelgrote stukken en oude oogstbokken, geldt het niet voor individuele stukken.
- Tweejarige bokken zijn sociaal onhandig. Als ze gestoord worden, geven ze toe aan hun drang om te verkennen of springen ze af met een intens, hoog schrikgeluid.
- Eenjarige brengen het grootste deel van hun tijd door bij hun hinde, zelfs in kleine exclaves tussen de territoria van dominantere bokken.
- Als echter een oude, volwassen reebok wordt geschoten, neemt een tweejarige meestal het vrijgekomen terrein over.
- Drie- en vierjarige bokken veroveren hun eigen territorium. Tussen vegen en bronst zijn ze erg strijdlustig en vernieuwen ze voortdurend de plekken aan de grenzen van hun debuten. Om hun fysieke kracht te tonen, vegen ze intensief. Als ze echt woedend zijn, breken ze vaak de stammen van bomen en struiken af of rukken ze deze samen met de wortels en al uit de grond. Als ze een bok van gelijke kracht tegenkomen, raken de twee strijders een hevig gevecht aan. Jongere

bokken jagen hen consequent uit hun territorium.

- Vanaf hun vijfde worden bokken steeds voorzichtiger en vermijden ze andere bokken. Schermutselingen zijn zeldzaam en zwakke jongere bokken worden vaak getolereerd of genegeerd. Ze markeren hun territoria niet meer zo intensief als jongere bokken. Voordat deze oude bokken zich naar gebieden met weinig dekking verplaatsen, nemen ze de tijd om zich te beveiligen. Bij alarm springen ze meteen af zonder veel angst. Ze leven verborgen in een klein gebied en verschijnen in moeilijk bereikbare en rustige delen van het territorium, waardoor ze zelden door jagers worden gezien. Tijdens het bronstseizoen worden ze echter actiever en kunnen ze vaker worden waargenomen.

Sommige jagers geloven ten onrechte dat de leeftijd van een reebok nauwkeurig kan worden geschat op basis van de sterkte en het uiterlijk van de hoorns. Deze aanname is echter onjuist, aangezien elke hoornvorm op elke leeftijd kan voorkomen.

Ook de leer dat jaarlingen eerst verkleuren en dan veggen, moet worden betwijfeld. In gevangenschap verliezen jaarlingen meestal tegen het einde van april hun bast en veranderen ze daarna van vacht. In het wild worden jaarlingen soms waargenomen die verkleuren voordat ze veggen, omdat ze laat als reebok werden geclassificeerd en daarom achter hun leeftijdsgenoten aan veggen.

Bij het jagen op bastbokken moeten jagers de toppen van de stokken zorgvuldig onderzoeken, aangezien dit het belangrijkste kenmerk is. Als de uiteinden nog rond en dik zijn, is de hoorn groei nog niet voltooid en worden de hoorns nog groter.

Zo'n zogenaamd zwak ontwikkelde bastbok kan nog steeds een aanzienlijke hoorn krijgen.

Puntige bast-uiteinden daarentegen geven aan dat de hoorn groei voltooid is en dat de bok binnenkort zal veggen.

Eind juni kan een jaarling-spitser met tien centimeter lange, puntige bast-uiteinden daarom met een zuiver geweten worden geschoten.

Hoorns en vegen

Twijfels blijven bestaan bij het aanpakken

@ "Jong veegt eerst" – volgens dit leidende principe zou de bok links ouder moeten zijn. Maar deze twee negeren simpelweg de regel: Links een bijna volledig geveegd tweejarig stuk

De bok rechts is waarschijnlijk vergeten dat hij op vijfjarige leeftijd voor zijn medebok moet vegen .

© Deze driejarige, heel vroeg voor zijn leeftijd, schrobde eind maart ook het bast van zijn hoorns.

Bast bokken, omdat ze vaak begin mei in zicht komen: De jager moet nu naar de uiteinden van de uiteinden kijken.

A) Als ze rond a, worden de hoorns nog verder geduwd. Een bok die zwak aanleg lijkt te zijn, kan dus nog steeds een statige hoorn duwen.

B) Dit jaarling daarentegen is eind juni geschoten. Op het einde van de hoorns is de spitse toelopend, de zwakke hoorns zijn volgroeid. Binnen korte tijd zou de jaarling hebben geveegd